

ทำไมประเทศไทยต้องให้สัตยาบัน ในอนุสัญญาบาเซล?

“การให้ข้อมูลและความเห็นในการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น
ต่อการให้สัตยาบันในข้อแก้ไขอนุสัญญาบาเซล (Ban Amendment)”

วันจันทร์ ที่ 13 กันยายน พ.ศ.2564

โดยมูลนิธิบูรณะนิเวศ

ความเห็นต่อการวิเคราะห์ ผลกระทบในการให้สัตยาบันภาคแก้ไขอนุสัญญาฯ

1. การวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- เน้นเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้า-ส่งออกของเสียตามอนุสัญญาบาเซลฯ, ขาดการวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมาย, ข้อจำกัดของการปฏิบัติตามอนุสัญญา, ช่องโหว่ของกฎหมายในประเทศ และปัญหาที่เป็นผลมาจากการนำเข้า/กิจการเกี่ยวกับของเสียฯ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

- แสดงผลกระทบด้านบวก-ด้านลบ ต่อผู้ประกอบการเกี่ยวกับขยะ/ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ขาดการวิเคราะห์ไปถึงของเสียประเภทอื่น ๆ และผลกระทบด้านบวก-ด้านลบต่อภาคส่วนอื่น ๆ และของประเทศ

3. การวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม-สุขภาพ

- แสดงข้อดีต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ แต่ยังขาดการวิเคราะห์ผลด้านลบอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่จากความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามหลักการเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความเสียหายทางสุขภาพ

4. การสรุปเร็วเกินไปว่า การให้สัตยาบันจะเป็นอุปสรรคต่อ CE

- CE มีคุณค่าต่อเมื่อรู้ที่มา & รู้เรื่องส่วนผสมสารเคมี ของเสียนำเข้าที่ไม่รู้ว่ามีส่วนผสมของสารเคมีอะไรจะยิ่งเป็นอันตรายและทำลาย CE ของประเทศที่อยู่ในช่วงเริ่มการพัฒนา

ความเห็นเพิ่มเติมและข้อสังเกต

เรื่องพิกัดศุลกากรของเสียที่นำเข้ากับกลุ่มผู้นำเข้า

- พิกัด : 2618 - เม็ดขี้แร่ (สแลกแซนด์) ซึ่งได้จากการผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้า
- พิกัด : 2619 - ขี้แร่ ขี้ตะกอน (นอกจากเม็ดขี้แร่) สเกลลิงและเศษอื่น ๆ ที่ได้จากการผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้า
- พิกัด : 2620 - ถ้ำและกาก (นอกจากที่ได้จากการผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้า) ที่มีอาร์เซนิก โลหะหรือสารประกอบของของดังกล่าว
- พิกัด : 2621 - ขี้แร่และถ้ำอื่น ๆ (นอกจากที่ระบุไว้ตามประเภทที่ 26.18 ถึง 26.20) รวมถึงถ้ำสาหร่ายทะเล (เคลป์) ถ้ำและกากที่ได้จากการเผาขยะเทศบาล
- พิกัด : 7204 - เศษและของที่ใช้ไม่ได้จำพวกเหล็ก รวมทั้งอินกอตที่หลอมจากของที่ใช้ไม่ได้ที่เป็นเหล็กหรือเหล็กกล้า
- พิกัด : 7404 - เศษและของที่ใช้ไม่ได้ที่เป็นทองแดง
- พิกัด : 7602 - เศษและของที่ใช้ไม่ได้ที่เป็นอะลูมิเนียม

ข้อมูลการนำเข้าของเสียของบริษัทในประเทศไทย ตามพิกัดศุลกากร 2618-2621, 7204, 7404 และ 7602 (1)

จากการสืบค้นข้อมูลการนำเข้าของไทยจำแนกตามพิกัดศุลกากร ตั้งแต่ปีพ.ศ.2553 - เดือนกรกฎาคม 2564 พร้อมข้อมูลบริษัทและข้อมูลโรงงาน สามารถแบ่งกลุ่มบริษัทนำเข้าวัตถุดิบในประเทศไทยเป็น 3 กลุ่ม รายละเอียดดังนี้

- ✓ กลุ่มที่ 1 บริษัทที่นำเข้าของเสีย เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในโรงงาน
- ✓ กลุ่มที่ 2 บริษัทที่นำเข้าของเสีย เพื่อขายเป็นวัตถุดิบให้กับโรงงานอื่น

* ข้อสังเกต : (1) พบบริษัทนำเข้าของเสียหลายพิกัดศุลกากรไม่สอดคล้องกับใบอนุญาตประกอบกิจการ, (2) บางบริษัทไม่พบทะเบียนนิติบุคคลและไม่พบใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

ข้อมูลการนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทในประเทศไทยตามพิกัดศุลกากร 2618-2621, 7204, 7404 และ 7602 (2)

พิกัดศุลกากร	จำนวนบริษัท (ขั้นต่ำ)			การนำเข้าของไทยตามพิกัดศุลกากร (ม.ค. – ก.ค. 2564)		
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	ข้อสังเกต	รายละเอียดการนำเข้า (ตัน)	สัดส่วน (เปอร์เซ็นต์)	รวม (ตัน)
2618 เม็ดซีแร่ (สแลกแซนด์)	7	41	บริษัทที่ นำเข้า วัตถุดิบ หลายพิกัด	1. ญี่ปุ่น: 1,494 2. จีน: 351 3. เกาหลีใต้: 20 4. อื่นๆ: 1.16	80.06 18.81 1.07 0.06	1,866
2619 ซีแร่ ซีตะกอน	3	35	มีจำนวน 93 บริษัท	1. เกาหลีใต้: 3,980 2. จีน: 2,161 3. ไต้หวัน: 1,215 4. อื่นๆ: 104	53.35 28.97 16.29 1.39	7,459

ข้อมูลการนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทในประเทศไทยตามพิกัดศุลกากร 2618-2621, 7204, 7404 และ 7602 (3)

พิกัดศุลกากร	จำนวนบริษัท (ขั้นต่ำ)			การนำเข้าของไทยตามพิกัดศุลกากร (ม.ค. – ก.ค. 2564)		
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	ข้อสังเกต	รายละเอียดการนำเข้า (ตัน)	สัดส่วน (เปอร์เซ็นต์)	รวม (ตัน)
2620 ถั่วและกาก	3	53		1. สิงคโปร์: 840 2. ออสเตรเลีย: 555 3. ซาอุดีอาระเบีย: 226 4. อื่น ๆ: 560	38.51 25.45 10.35 25.69	2,181
2621 ซีแร่และถั่วอื่น ๆ, ถั่วและกากที่ได้ จากการเผาขยะ เทศบาล	7	83		1. ญี่ปุ่น: 360,648 2. ลาว: 1,288 3. เบลเยียม: 109 4. อื่น ๆ: 8	99.61 0.36 0.03 0.00	362,053

ที่มา : กรมศุลกากร (<http://itd.customs.go.th/igt/vviewerCont.do>), กรมโรงงานอุตสาหกรรม (<https://www.diw.go.th/hawk/content.php?mode=data1search>), กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (<https://datawarehouse.dbd.go.th/juristic/index>)

ข้อมูลการนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทในประเทศไทยตามพิกัดศุลกากร 2618-2621, 7204, 7404 และ 7602 (4)

พิกัดศุลกากร	จำนวนบริษัท (ขั้นต่ำ)			การนำเข้าของไทยตามพิกัดศุลกากร (ม.ค. – ก.ค. 2564)		
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	ข้อสังเกต	รายละเอียดการนำเข้า (ตัน)	สัดส่วน (เปอร์เซ็นต์)	รวม (ตัน)
7204 เศษและของที่ใช้ ไม่ได้จำพวกเหล็ก	12	76		1. สหรัฐอเมริกา: 176,975 2. ออสเตรเลีย: 110,960 3. ญี่ปุ่น: 79,336 4. อื่น ๆ: 603,771	18.23 11.43 8.17 62.18	971,041
7404 เศษและของที่ใช้ ไม่ได้ที่เป็นทองแดง	58	129		1. เยอรมนี: 4,151 2. สหรัฐอเมริกา: 3,982 3. กัมพูชา: 3,662 4. อื่น ๆ: 13,979	16.11 15.45 14.21 54.24	25,774
7602 เศษและของที่ใช้ ไม่ได้ที่เป็น อะลูมิเนียม	15	83		1. กัมพูชา: 52,788 2. สหรัฐอเมริกา: 45,051 3. ญี่ปุ่น: 16,311 4. อื่น ๆ: 93,388	25.44 21.71 7.86 45.00	207,538

ที่มา : กรมศุลกากร (<http://itd.customs.go.th/igtv/viewerCont.do>), กรมโรงงานอุตสาหกรรม (<https://www.diw.go.th/hawk/content.php?mode=data1search>), กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (<https://datawarehouse.dbd.go.th/juristic/index>)

ข้อสังเกต

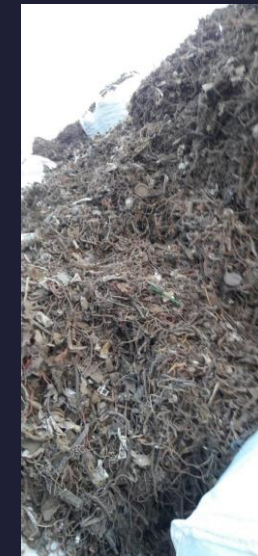
- ✓ รายชื่อผู้ถือหุ้นและกรรมการบริษัทที่นำเข้าของเสียตามพิกัดศุลกากร 2618-2621,7204, 7404 และ 7602 ส่วนใหญ่สัญชาติไทย, ญี่ปุ่น และ สาธารณรัฐประชาชนจีน
- ✓ ประเทศต้นทางของเสียตามพิกัดศุลกากร 2618-2621,7204, 7404 และ 7602 ที่ส่งมาประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากประเทศญี่ปุ่น, สหรัฐอเมริกา, ออสเตรเลีย, เกาหลีใต้ และ สาธารณรัฐประชาชนจีน
- ✓ ประเทศต้นทางของวัตถุดิบตามพิกัดศุลกากร 2618-2621,7204, 7404 และ 7602 ที่ส่งมาประเทศไทย บางประเทศอาจจะเป็นเพียงประเทศทางผ่าน เช่น กัมพูชา
- ✓ พบบริษัทที่มีโรงงานรีไซเคิลขยะอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้นำเข้าเศษทองแดง (พิกัด 7404) เพื่อเลี่ยงการสำแดงเป็นพิกัดขยะอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่างโรงงานหลอม หลอมเศษอลูมิเนียม

ตัวอย่างขยะ อิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่างปัญหา
การลักลอบฝัง
และทิ้งกากอันตราย
ของอุตสาหกรรมรี
ไซเคิล/จัดการของเสีย

(ภาพเหตุการณ์ที่

ต.หนองชุมพล

และ ต.หนองชุมพล

เหนือ อ.เขาย้อย

จ.เพชรบุรี)

ภาพนาข้าวชาวบ้านที่เสียหายจากการลอบทิ้งกากของเสีย

ภาพถ่ายโดรนบริเวณพื้นที่ล็กอบทิ้ง จุดที่ 2 (DS2)

กรมควบคุมมลพิษเก็บตัวอย่างกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่ ต.หนองชุมพล

อุตสาหกรรมรีไซเคิลกากอิเล็กทรอนิกส์
โรงงานหวินจี (ประเทศไทย) ต.หนองชุมพล อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี

EARTH
www.EarthThailand.org
Photo by Karnt Thassanaphak

Photo by Karnt Thassanaphak

ปัญหา U-POPs สารมลพิษที่ตกค้างยาวนานๆ จากอุตสาหกรรมรีไซเคิล (Unintentionally produced Persistent Organic Pollutants)

คู่มือสำหรับระบุและหาปริมาณการปล่อยสารไดออกซินและ U-POP อื่นๆ (Toolkit for identification and quantification of releases of Dioxins and other U-POPs) ของ UNEP ระบุถึงแหล่งกำเนิดสาร UPOPs ที่สำคัญและหนึ่งในนั้นได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตที่เกี่ยวข้องกับโลหะ (Ferrous and Non-Ferrous Metal Production) ซึ่งประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมการผลิตโลหะ 12 กลุ่ม ซึ่งรวมถึงการรีไซเคิลโลหะ สายเคเบิล แผงวงจร และขยะอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ซึ่งกระบวนการผลิตจะปลดปล่อยมลพิษทางอากาศและในรูปกากของเสีย

กระบวนการผลิตขั้นสอง (Secondary metallurgical processes) ของการจัดการของกาก/เศษโลหะที่มักปนเปื้อนมาพร้อมวัสดุอื่นๆ เช่น พลาสติก สี แบตเตอรี่ใช้แล้ว (สำหรับการผลิตตะกั่ว) น้ำมัน ฯลฯ หรือสแล็กและถ่านลอย เมื่อถูกนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตอีกครั้ง

ไดออกซินและฟิวแรน สามารถเกิดได้จากการรีไซเคิลโลหะ โดยเฉพาะเมื่อใช้ของเสีย/วัสดุใช้แล้วมาเป็นวัตถุดิบจะเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปว่าอุตสาหกรรมนี้เป็นแหล่งกำเนิดของสารไดออกซิน/ฟิวแรน

ทำเนียบการปลดปล่อยสาร UPOPs ของประเทศไทย

จากรายงานผลการประเมินแหล่งกำเนิดสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ, 2563) เพื่อเป็นการทบทวนข้อมูลแหล่งกำเนิดสาร POPs และสามารถทราบถึงสถานการณ์การปลดปล่อยสารดังกล่าว ซึ่งเป็นการศึกษาที่ใช้ฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดสาร POPs ปี 2560 โดยทำการประเมินแหล่งกำเนิดสาร UPOPs ใน 9 กลุ่มอุตสาหกรรมตามที่ระบุโดยโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) แบ่งเป็น 74 ประเภทแหล่งกำเนิด และ 237 เทคโนโลยี/

ผลการประเมินพบว่า จากฐานข้อมูลในปี 2560 ประเทศไทยมีการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวเรนในปริมาณ 1,303 gTEQ/a มีอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งกำเนิดที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก (จากทั้ง 9 กลุ่มอุตสาหกรรม) ได้แก่

G1 เตาเผาขยะ (421.1 gTEQ/a), G6 การเผาถ่าน (334.1 gTEQ/a) และ G2 กระบวนการผลิตโลหะ (277.2 gTEQ/a)

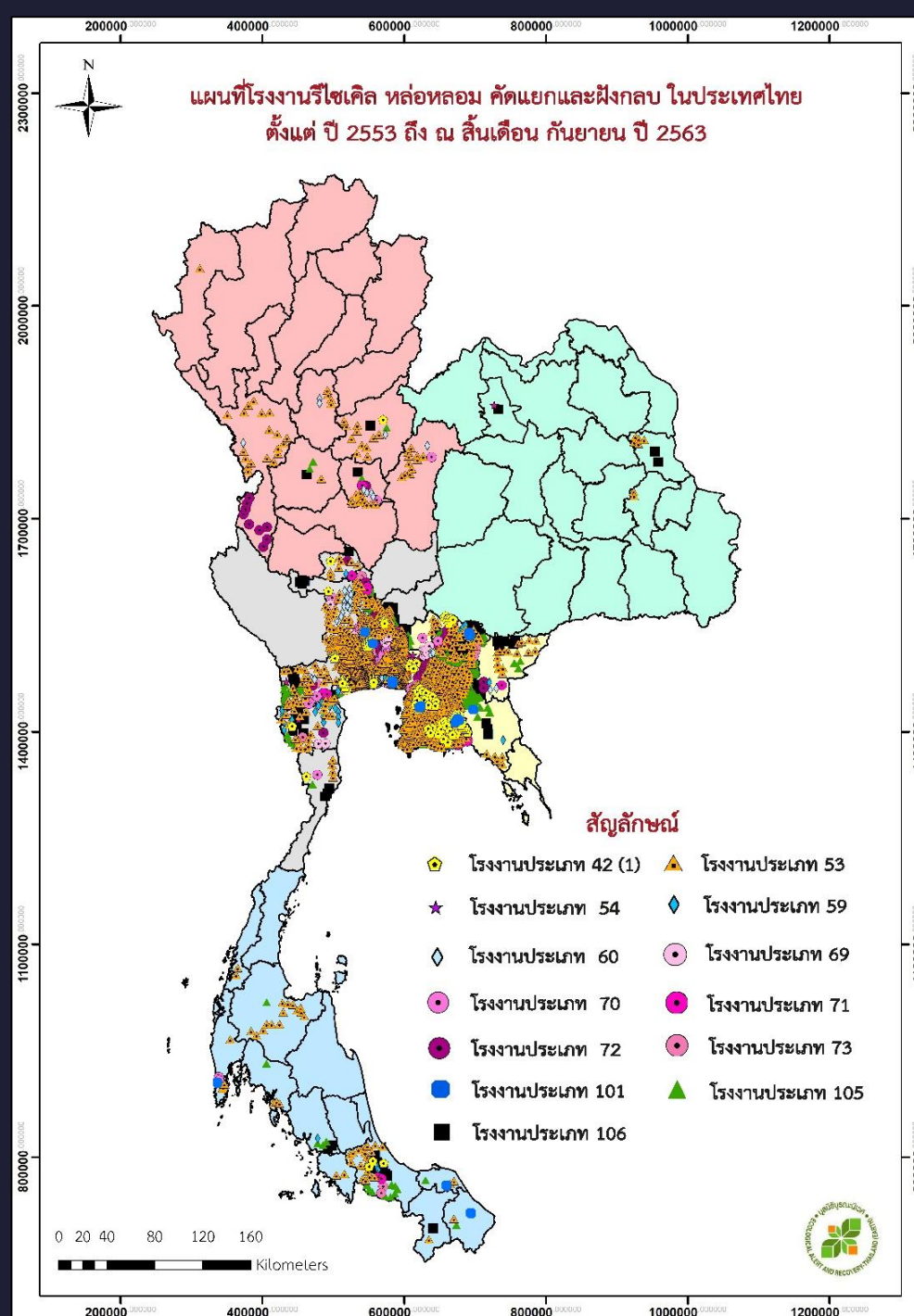
ตัวอย่างการคัดค้าน
โรงงานรีไซเคิลของ
ชุมชนต่าง ๆ

การขยายตัวของ กลุ่มโรงงานเกี่ยวกับการรีไซเคิล ของเสียในประเทศไทย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

วิธีการศึกษา

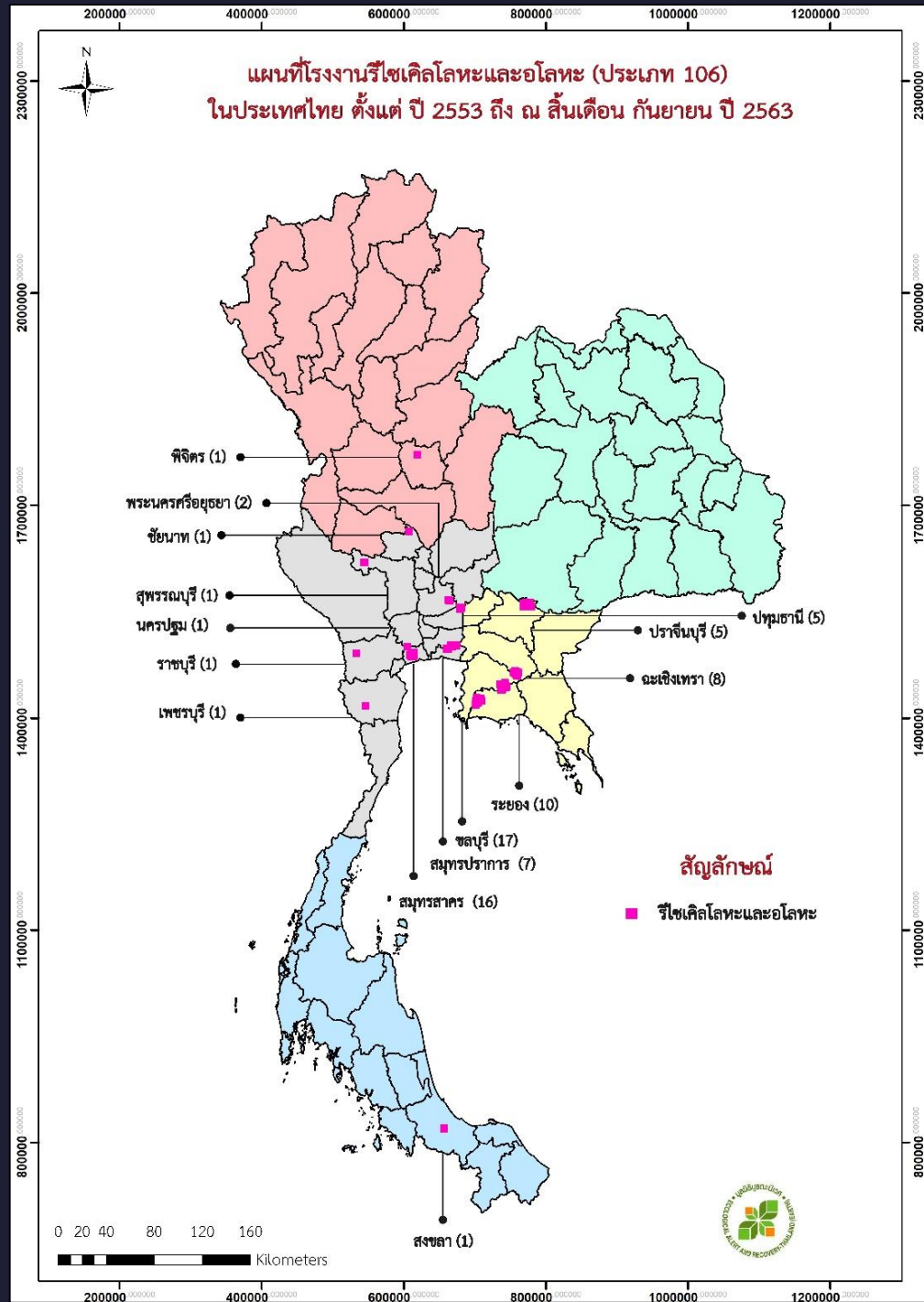
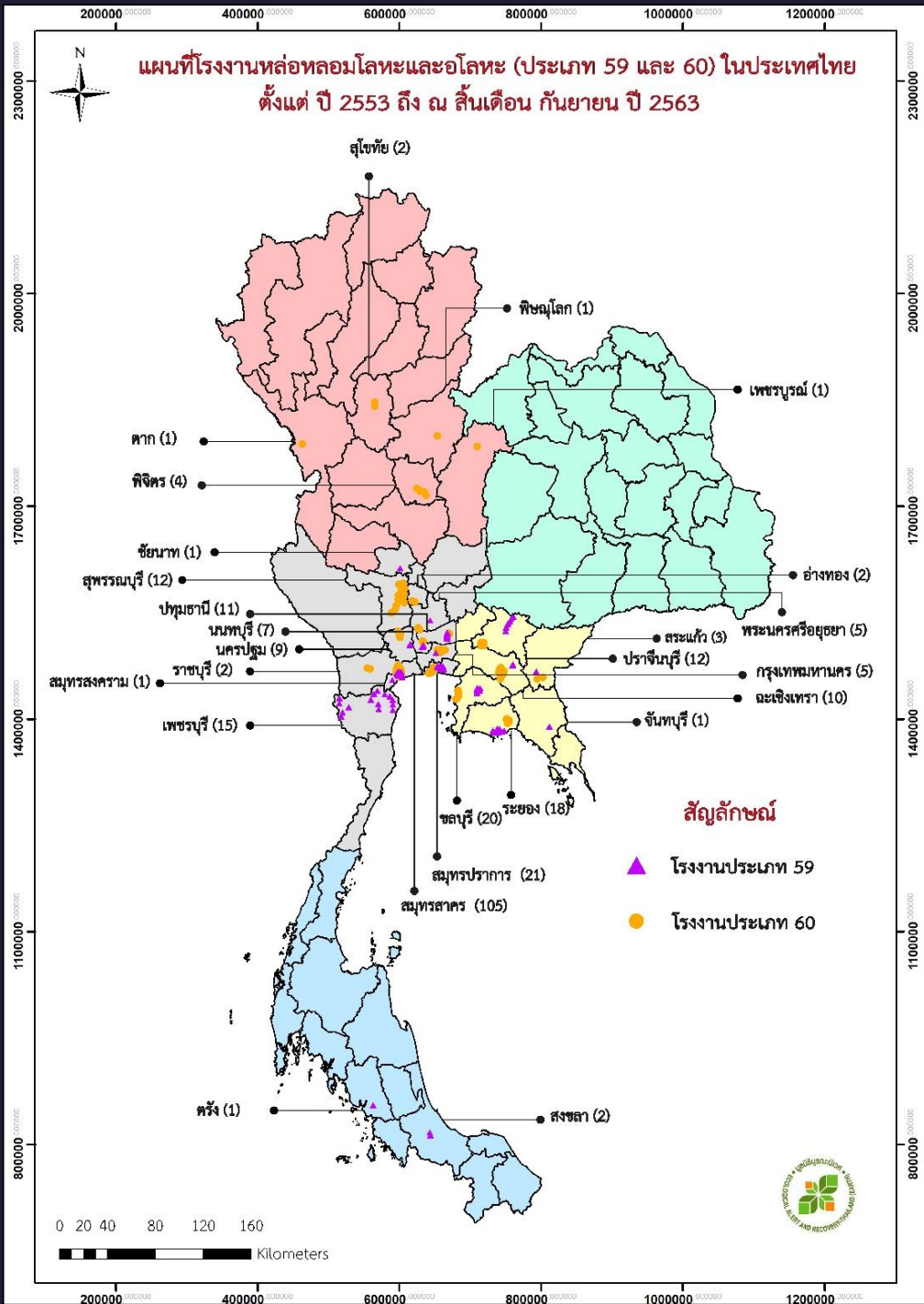
- ✓ ข้อมูลจำนวนโรงงานรวบรวมได้เพียง 46 จังหวัด เนื่องจากไม่ปรากฏข้อมูลสรุปโรงงานทั้งประเทศ ในเว็บไซต์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมแล้ว
- ✓ สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรม (<http://userdb.diw.go.th/report2.asp>)

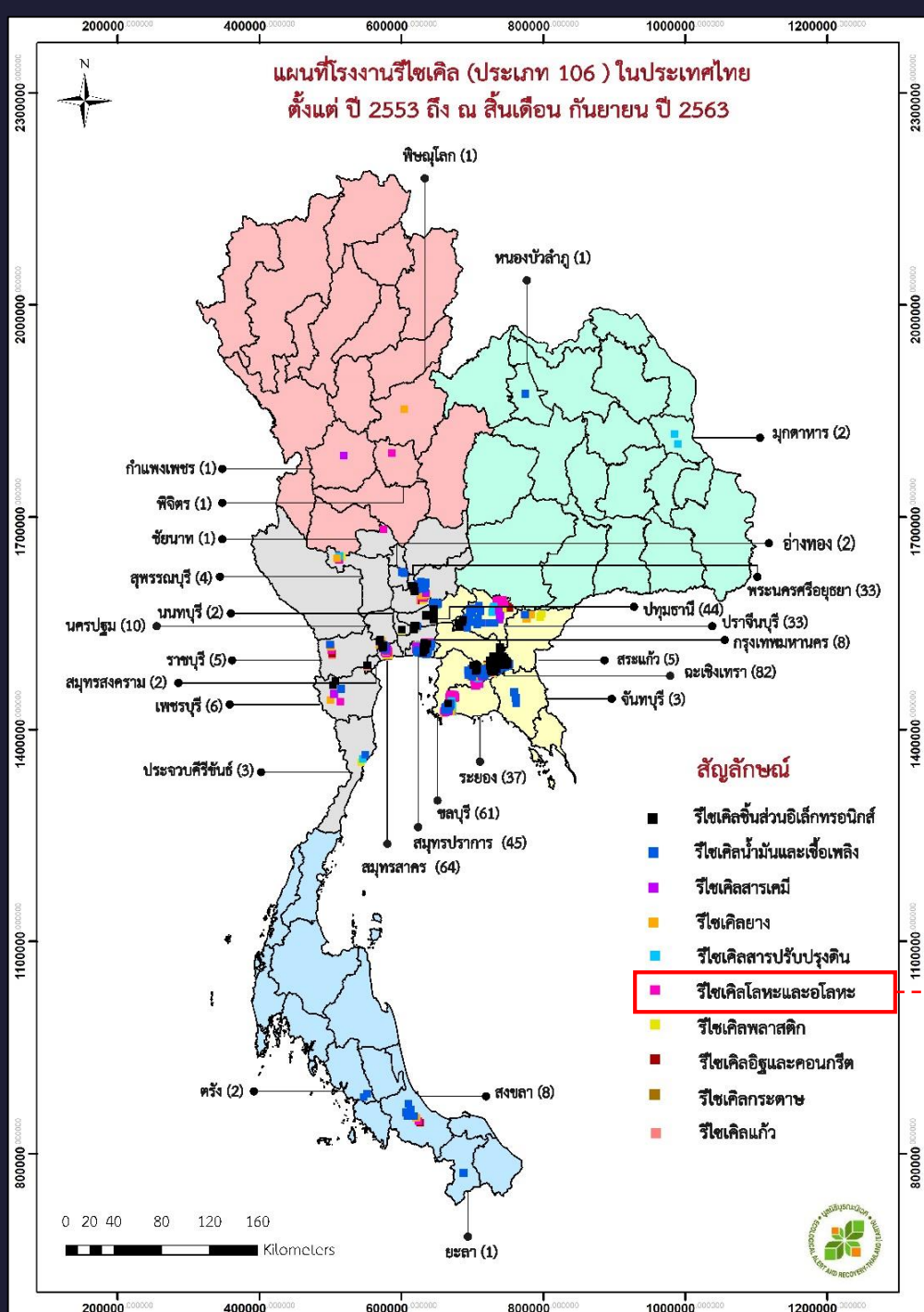

ประเภท โรงงาน	จำนวน โรงงาน
42(1)	132
53	2,660
54	35
59	109
60	163
69	77
70	294
71	244
72	252
73	127
101	16
105	691
106	467
รวม	5,267

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม (<http://userdb.diw.go.th/report2.asp>)
หมายเหตุ ตำแหน่งโรงงานที่แสดงในแผนที่ไม่ใช่ตำแหน่งจริงของโรงงาน

มีโรงงานรีไซเคิลโลหะและอโลหะ
อย่างน้อย 77 แห่ง ส่วนมากตั้งอยู่ภาคกลาง
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม (<http://userdb.diw.go.th/report2.asp>)
หมายเหตุ ตำแหน่งโรงงานที่แสดงในแผนที่ไม่ใช่ตำแหน่งจริงของโรงงาน

ถึงเวลาแล้ว...
ที่ประเทศไทยต้องให้สัตยาบัน
ใน “ภาคแก้ไขของอนุสัญญาบาเซล”
เพื่อความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม
และความปลอดภัยทางสุขภาพของประชาชน